

units in the "action" field. Therefore, the accumulation of verb phraseology is observed precisely in the "action" field.

Thus, the conducted research made it possible to outline the phraseological space of artistic texts on military themes, to identify its features and to draw conclusions about its content and functioning.

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. та гол. ред. В.Т.Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
3. Перебийніс В.І. Статистичні методи для лінгвістів: посіб. Вінниця: Нова книга, 2013. 176 с.

УДК 347.78

DOI: 10.31733/17-03-2023-782-784

Олександра БОГДАН

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності

Катерина МІТЧЕНКО

старший викладач кафедри
гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ З КОМБАТАНТАМИ

Останнім часом значну кількість наших співгромадян, переважно чоловіка найбільш продуктивного, працездатного віку (від 18 до 55 років) беруть участь у повномасштабній війні, яка є надзвичайно потужною екстремальною ситуацією, що призводить до інтенсивного психоемоційного перенапруження, подолання якого стає можливим лише завдяки потужним волевим зусиллям людини.

Світова статистика свідчить, що кожен п'ятий учасник бойових дій за відсутності будь-яких фізичних ушкоджень страждає на нервово-психічні розлади.

Після повернення учасники бойових дій відчують песимізм, неможливість впливати на перебіг подій, втрачають сенс буття і віру в себе. Вони змінилися та стали іншими, вони навчилися жити за законами війни. Але закони війни небезпечні у мирному житті для самих воїнів та оточуючих їх людей. Багатьом їх заважають повсякденно жити і ефективно працювати, інколи ж є нестерпними для пересічних людей. Всі ці прояви вчені називають посттравматичними стресовими розладами (ПТСР) [2, с. 35].

На жаль, обов'язковим наслідком кожного збройного конфлікту є поява певної частини колишніх військовослужбовців, які мають проблеми адаптації і не можуть пристосуватися до умов мирного життя, вимог суспільства, тією чи іншою мірою нехтують прийнятими соціальними нормами.

Особливості проявів поведінки ветеранів бойових дій, які мають проблеми соціальної адаптації або страждають на ПТСР: посилений інстинкт до виживання; недовіра, підозрливість, настороженість; прагнення надмірного планування, контролю; ослаблений самоконтроль; залежність; критичне та зневажливе ставлення до інших людей; загострене почуття власної гідності.

Виділяють три групи факторів, поєднання яких призводить до виникнення ПТСР:

- інтенсивність травмуючої події, її тривалість, несподіваність та неконтрольованість;
- сила захисних механізмів особистості та наявність соціальної підтримки;
- особисті фактори ризику: вік на момент травмуючих подій, наявність травмуючих подій та психічних розладів в попередні періоди життя людини [3, с. 103].

Кожна держава та кожне суспільство керується законами, які гарантують права та свободи громадян. На варті цих права і свободи стоять органи влади, насамперед НПУ. Саме поліцейські щодня перебувають на передньому краї боротьби зі злочинністю та охороною громадського порядку. Тому саме вони мають чітко усвідомлювати ключові ризики, які можуть виникати під час взаємодії з такою непростю суспільною групою, як комбатанти.

У свою чергу, більшість громадян стосовно військових транслюють поблажливність, або ігнорують, або вважають, що з ними щось “не те”. Це ознаки завуальованої зневаги із боку суспільства, які гостро відчують учасники бойових дій. Щоразу коли на нього дивляться з болем, жалістю, страхом, осудом чи глузуванням – ветеран відчуває злість та агресію. Тому перше і найголовніше правило ефективної комунікації з військовослужбовцями – це доброзичливе та поважне ставлення до них.

Для того, щоб знизити ризики появи ПТСР та сприяти зціленню, необхідно:

- налагодити режим дня та повернути, за можливості, частину звичних справ;
- заручитися підтримкою близьких – налагодити спілкування зі значущими людьми, якщо це надає підтримку та налаштовує на позитив;
- включатися у фізичну активність (робити фізичні вправи або щонайменше – гуляти на свіжому повітрі);
- обмежити перегляд новин та сортувати інформацію, обирати лише достовірні канали, які не транслюють кровопролиття та іншого вкрай негативного та негативно емоційно забарвленого контенту;
- залучатися до допомоги іншим, адже волонтерів дає величезний ресурс;
- звернутися за допомогою до психолога/психотерапевта, який допоможе опанувати техніки емоційної стабілізації себе і близьких та попередити або зупинити розвиток ПТСР [3, с. 108].

Алгоритм ефективної комунікації з ветеранами:

- під час спілкування демонструвати доброзичливість, уважність та повагу;
- з боку поліцейського неприпустима перевага, байдужість, грубість, брати;
- продемонструвати позитивну реакцію на повідомлення особи про участь у бойових діях, але вкажіть, що істинному герою не личить порушувати закон;
- разом з тим, слід уникати детального обговорення конкретних бойових ситуацій, які можуть викликати болючі переживання.

Слід відмітити, якщо ситуація для комбатанта незрозуміла, навколо виникає несподівана суєта, гучні звуки - він емоційно напружується, прислухається, ніби завмирає. Це потрібно йому, щоб зібрати інформацію, зорієнтуватися, визначити причину хаосу, оцінити ситуацію, правильно приготуватися і відреагувати [3, с. 132].

✓ Для ефективної взаємодії необхідно встановити візуальний контакт, переконатися, що поліцейського чують та можуть контактувати.

✓ Під час спілкування триматись дружньо, ввічливо, природно, говорити чітко, розбірливо, зрозуміло.

✓ Тримати дистанцію.

✓ Чітко формулювати свою вимогу, проінформуйте яка інформація потрібна від нього, чим він може бути корисною.

У разі відмови учасника бойових дій підкоритися законним вимогам:

✓ не приходити у роздратування, коли вимоги одразу не виконуються, спокійно наполягати, чітко надавати кваліфікацію протиправним діям, попереджати про покарання у разі їх продовження;

✓ бути готовим повторити свої роз'яснення та вимоги стільки разів, скільки знадобиться, навіть якщо співрозмовник вдає, що не слухає, голос можна підвищити, але не кричати;

✓ промовляти можливу перспективу конструктивного розвитку ситуації;

✓ уникайте затримання в людному місці озброєної агресивної особи, яка може почати хаотичну стрілянину, кинути гранату або отримати силову підтримку з боку групи товаришів [2, с. 76].

Формування комунікативної культури працівників поліції повинно розглядатися в поліцейських структурах як важливе завдання в межах розвитку їхньої професійної культури, адже їхній рівень комунікації безпосередньо залежить від правової культури, наявності різнобічних знань, сформованості певних моральних принципів та якостей. Чітке

дотримання правил етикету спілкування є важливою умовою високої культури поведінки поліцейських як під час виконання службових обов'язків, так і в позаслужбових відносинах.

1. Колегія УГКЦ у стравах душпастирства охорони здоров'я. Перша психологічна допомога. – Львів: Друкарські куншти, 2015. – 184 с.
2. Кокун О.М., Агаєв Н.А., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Основи психологічних знань про психічні розлади для військових психологів. Методичний посібник. – Київ: НДЦ ГП ЗСУ, 2018. – 310 с. 182
3. Невидимі наслідки війни. Як розпізнати? Як спілкуватись? Як допомогти подолати? Довідник для широкого кола фахівців. – Київ, 2020 – 192 с.

УДК 725.891

DOI: 10.31733/17-03-2023-784-785

Олена ЛОПАЄВА

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ БОЙОВОГО МУЛЬТИМЕДІЙНОГО СТРІЛЕЦЬКОГО КОМПЛЕКСУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ

Комп'ютерно-тренажерні технології є ефективним засобом підвищення якості підготовки курсантів. Вони дозволяють удосконалити професійний і методичний рівень викладачів, розширювати їхні можливості в навчанні особового складу. Викладачі з вогневої підготовки за весь цикл викладання цієї дисципліни повинні виконати чималу кількість завдань для того, щоб сформувати у здобувачів вищої освіти навчальних закладів зі специфічними умовами навчання системи МВС України практичні навички поведінки з вогнепальною зброєю, а також закласти базовий комплекс теоретичних знань. Зокрема, треба звернути увагу на формування у здобувачів вищої освіти стійких навичок влучної стрільби зі стрілецької зброї за умовами вправ, передбачених Курсом стрільб, безпечного поведінки з вогнепальною зброєю, закріпити знання з матеріальної частини зброї і тактико-технічних характеристик зброї, яка передбачена для озброєння в Національній поліції України[1, с. 314]. Цей факт не підлягає сумніву. Головне грамотно й ефективно організувати застосування цих технологій.

Одна з головних переваг бойових мультимедійних стрілецьких комплексів полягає в максимальному наближенні умов виконання вогневих завдань до реальної обстановки з можливістю програмувати різні варіанти розвитку епізодів ситуаційних завдань. Застосування тренажера без кульової стрільби «СКАТТ» дозволяє скоротити час на пояснення техніки виконання пострілу і підвищує ефективність навчання здобувачів вищої освіти. Викладач у режимі реального часу може спостерігати весь процес здійснення пострілу кожним поліцейським [2, с.7]. Грамотне застосування тренажерів у жодній мірі не припускає заміну практичної роботи на стрільбищах з бойовою зброєю та боеприпасами, а тільки доповнює й розширює можливості навчання та підтримки рівня набутих навичок. Сучасним відображенням безкульового тренажера «Скатт» є тренажер «Mantis-X». Особливість даного тренажера полягає в тому, що він може використовуватися як при тренуванні без набоїв, так і при стрільбі з бойової зброї[2, с. 33].

Використання комп'ютерних технологій в процесі підготовки курсанта вимагає особливого рівня підготовки викладача, адже високі й різноманітні можливості тренажерів і навчальних програм необхідно застосовувати вибірково. Але в той же час потрібен комплексний підхід, що суворо визначає рівень умінь та навичок курсантів, різноманітність можливостей тренажерного засобу. Використання Ітерактивного мультимедійного лазерного тирю «РУБІН-У» дозволяє відпрацьовувати навички як на початковому етапі підготовки поліцейських, так і під час підготовки поліцейського (підрозділу) до виконання оперативно-службових та службово-бойових завдань (поліцейських операцій)[2, с. 44].

Використання бойового мультимедійного стрілецького комплексу забезпечує